

Ympäristöohjelman toteutuminen vuonna 2021

Ympäristöohjelma vuosille 2020-2024 hyväksyttiin kaupunginvaltuuston päätöksellä 16.3.2020 § 20. Ympäristöohjelma sisältää strategisia tavoitteita ja yksittäisiä toimenpiteitä, joiden toteutumista arvioidaan tässä koosteessa. Kuvaus vuonna 2021 toteutuneista toimenpiteistä (**punaisella**) on kunkin ympäristöohjelmaan kirjatun toimenpiteen (**sinisellä**) alla. Edellisen vuoden 2020 toteuma on mukana raportissa (toimenpiteen alla mustalla). Toimenpiteet, joita ei ole vielä toteutettu, on mainittu myös raportissa ("Ei toteutunut").

Ympäristöohjelma on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteessa: www.naantali.fi/ymparistoohjelma.

Teema: Ympäristövastuullinen Naantali

Strateginen tavoite:

Naantalin kaupunki toimii ympäristövastuullisesti. Ympäristövastuullinen Naantali toimii myös ilmastoystävällisesti ja kantaa vastuunsa omalta osaltaan ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen varautumiseksi. Naantalin kaupunki vähentää suunnitelmallisesti kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Ympäristöohjelman toteutuminen vaatii kaupungin koko organisaation sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin.

Naantalin kaupunki päätti kaupunginhallituksen päätöksellä 30.8.2021 § 386 strategisena toimenpiteenään liittyä Kohti hiilineutraalia kuntaa (HINKU)-verkostoon, ehdolla että kaupunginvaltuusto hyväksyy HINKU-työn käynnistämiseksi varatun määräaikaisen projektityöntekijän palkkamäärärahan vuoden 2022 talousarvion yhteydessä. Kaupunginvaltuusto ei muuttanut talousarvioesitystä tältä osin, joten projektityöntekijä voidaan palkata ja HINKU-työ käynnistää vuonna 2022.

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Päätösten ympäristövaikutukset arvioidaan.

Ei toteutunut vuoden 2021 aikana.

Kestävät hankinnat

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Keskeisimmät hankinnat, joissa ympäristövaikutukset ainakin otetaan huomioon tulevan ympäristöohjelman toimikauden 2020-2024 aikana, ovat:

Ajoneuvo- ja työkonehankinnat
Elintarvikehankinnat
Siivousvälineet ja puhdistusaineet
Viestintämateriaalit
Kaupungin toteuttamat rakennushankkeet
Sähköenergia

Velkuan koulu toteutetaan puurakenteisena.

Luonnonmaan perhetalon suunnittelussa on painotettu elinkaariajattelua ja suunnitelmiin on sisällytetty aurinkoenergian tuottaminen.

Henkilökunnalle hankittiin viisi sähköautoa korvaamaan vanhentuneet polttomoottoriautot.

Henkilökunnan sähköautoille toteutettiin viiteen pisteeseen latausasemat.

Elintarvikehankintojen kilpailutuksessa (Turun seutuhankinta) otettiin ympäristövaatimukset huomioon. Tuotteiden ja pakkausten sekä logististen ratkaisujen tulee olla mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavia. Tarjottavat tuotteet tulee olla pakattu joko uudelleen käytettäviin, kierrätettäviin tai polttamalla hävitettäviin pakkauksiin/materiaaleihin. PVC:tä tai muita klooripitoisia aineita ei saa käyttää pakkausmateriaaleissa.

Sähköenergian hankinnassa kaupunki pyysi vaihtoehtoiset tarjoukset vapaasta tuotantotavasta ja uusiutuvilla energialähteillä tuotetusta sähköstä. Tekninen lautakunta päätti, että sopimus tehdään uusiutuvilla energialähteillä tuotetusta sähköstä.

Ympäristönäkökulmia otettiin huomioon myös muissa kilpailutuksissa, kuten esimerkiksi pienelektroniikan, pesulapalveluiden ja vuokratarkstiilien hankinnassa.

Vuonna 2021 puitesopimuskilpailutuksissa käytettiin kilometrirajoja (läheisyyssehto), millä on päästöjä vähentävä vaikutus hankinnoissa.

Koulukuljetuksissa pyydettiin kuvaus kalustosta ja huomioimaan energia- ja ympäristönäkökohdat lain *ajoneuvojen energia- ja ympäristövaikutusten huomioon ottamisesta julkisissa hankinnoissa* mukaisesti. Sama vaatimus oli tapauskohtaisten kuljetusten kilpailutuksessa, jossa edellytettiin, että kalusto täyttää vähintään EURO-5 päästoluokan normit. Myös kylmänä toimitettavien aterioiden ja kauppakassien kuljetuskilpailutuksessa edellytettiin kaluston täyttävän em. lain edellytykset kuin myös asuntomessujen messuvieraiden linja-autokuljetuskilpailutuksessa pysäköintialueen ja messuportin välillä.

Mega-romualuksen nostamisen, purkamisen ja purkujätteen käsittelyä koskevassa kilpailutuksessa edellytettiin mm. selostus siitä, miten purkupaikalla estetään maa- ja vesialueen pilaantuminen sekä mahdollinen naapurustolle aiheutuva haitta sekä lisäksi piti liittää tarjoukseen purku- ja purkujätteenkäsittelysuunnitelma.

Elintarvikehankinnat on tehty seutuhankintana, jossa on otettu ympäristönäkökulmat huomioon.

Siivousvälineet ja puhdistusaineet on tehty seutuhankintana, jossa on otettu ympäristönäkökulmat huomioon.

Toimenpide: Kaupungille perustetaan säännöllisesti kokoontuva sisäinen hankintatyöryhmä.

Sisäinen hankintatyöryhmä on perustettu ja se kokoontui ensimmäisen kerran 3.12.2020 ja toisen kerran 9.12.2021.

Jätehuolto ja kiertotalous

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Kaupunki hankkii keskeisimmälle turistialueelle jätteiden monilokeroastioita turisteja ja ulkoilijoita varten.

Ei toteutunut vuoden 2021 aikana.

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Kaupunki kokeilee keskeisimmillä toimipisteillään jätteenlajittelua hankkimalla asiakkaiden ja työntekijöiden käyttöön monilokerojäteastiat.

Ei toteutunut vuoden 2021 aikana.

Toimenpide: Lämpökompostoreja hankitaan kaupungin toimipisteille kompostointihalukkuudesta riippuen.

Velkuan koululle toimitettiin lämpökompostori.

Toimenpide: Kaupunki selvittää arjen kiertotalouskeskuksen perustamismahdollisuuksia.

Ei toteutunut vuoden 2021 aikana.

Kaupungin kiinteistöjen energiatehokkuus ja uusiutuva energia

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Kaupunki liittyy kunta-alan energiatehokkuussopimukseen (KETS).

Kaupunki on tehnyt selvityksen KETS:iin liittymisen vaikutuksista. Ketsiin liittyminen on ohjelmoitu keväälle 2022.

Toimenpide: Kaupungin kiinteistöjen öljylämmityksestä siirrytään asteittain ympäristöystävällisempiin energiaratkaisuihin vuoteen 2030 mennessä.

Selvitys tehdään KETS-hankkeen yhteydessä vuonna 2022.

Ekologinen rakentaminen

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Kaupunki huolehtii osaltaan, että rakentaminen on Naantalissa ekologista.

Asuntomessualueen ja Luonnonmaan perhetalon alueen asemakaavoihin ja rakennustapaohjeisiin laadittiin määräyksiä ja ohjeita ekologisista perusteista mm rakennusmateriaaleihin, aurinkoenergian hyödyntämiseen, sähköauton lataukseen, pyöräilyn edistämiseen, tontinkäsittelyyn sekä hulevesien viivyttämiseen kohdistuvien merkinnöiden. Hule- ja tulvavesisuunnitteluun on kiinnitetty erityistä huomiota. Tontinmyynnissä ja alueen jatkosuunnittelussa nämä määräykset huomioidaan. Samankaltaisia kaavamääräyksiä hyödynnetään myös muissa tulevaisuuden asemakaavoissa soveltuvilta osiltaan.

Luonnonmaan perhetalon alueella hyödynnetään alueella sijaitsevan vanhan maankaatopaikan maamassoja alueen melurakenteisiin sekä hyödynnetään kierrätysmateriaaleja alueen liikennealueiden täyttömaana.

Asuntomessualueella on tehty kokeilu monitoimivoimalan tuhkan hyödyntämisestä ruoppausmassojen läjityksen stabilointiin.

Luonnonmaan perhetalon rakentamisessa toteutetaan sadevesien imeytysallas tontilla (hulevesien hidastaminen, imeyttäminen ja suodattaminen), maalämpö ja aurinkokeräimet. Työ Luonnonmaan perhetalon alueella jatkuu toimenpiteiden toteuttamiseksi.

Velkuan koulun rakennusurakassa on toteutettu maalämpö, aurinkokeräimet (toteutetaan valmiiksi katon maalaamisen jälkeen 2023), biopuhdistamo jätevesille, kompostoitavat kuivakäymälät piharakennukseen ja vanhan rakennuksen hirret uusiokäyttö tontilla rakentamalla niistä muun muassa laavu. Samoin kivijalkakivet on uusiokäytetty tontilla rakentamalla niistä tukimuureja.

Rymättylän paloasemalle on toteutettu maalämpö ja ilmalämpöpumppuja.

Naantalın kaupunki yhdessä Valonian kanssa tarjosi kotitalouksille mahdollisuuden aurinkosähköjärjestelmien yhteishankintaan. Kaupunki toimi hankkeessa tiedonvälittäjänä, Valonia hoiti osallistujien kokoamisen ja aurinkopaneelien kilpailutuksen. Kilpailutuksen tuloksena aurinkosähköjärjestelmiä asennettiin lopulta 17 pientaloon Naantalissa.

Toimenpide: Kaupunki kehittää hiilijalanjäljen tarkastelumallejaan kaavoituksessa.

Ei toteutunut vuoden 2021 aikana. Kaavoituksen osalta työtä hiilijalanjäljen tarkastelemiseksi jatketaan. Asia on kaavoitusohjelmassa seuraavien vuosien työnä.

Toimenpide: Työmaita varten laaditaan rakentajille ympäristöohjeet.

Asuntomessualueelle on laadittu ohjeistus työmaa-aikaisten jätteiden käsittelyyn sekä hulevesien hallintaan. Tonttien luonnontilaisuuden säilyttämiseen kannustetaan kaavamääräysten lisäksi ohjeistuksella. Maasto ja puusto tulee suojata niiltä osin mitä ei rakenneta. Louhinta ja maantäyttö tulee minimoida mahdollisuuksien mukaan. Kaupunginpuutarhuri katselmoi tontin puuston rakennusvalvonnan aloituskokouksessa.

Viisas liikkuminen ja yhdyskuntarakenne

Toimenpide: Naantalın kaupunginkirjasto tarjoaa viihtyisän etätyöpisteen kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden käyttöön.

Naantalın pääkirjastoon on rakennettu tila etätyöpisteeksi kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden käyttöön, mutta vuonna 2020 tila on ollut pääkirjaston 2. kerroksen väistötilana. Tila vapautuu suunniteltuun käyttöön syksyllä 2021.

Toimenpide: Kaupunki kehittää edelleen polkupyöräpysäköintiä joukkoliikennepysäkkien lähellä.

Nuhjalantien pysäkkien yhteyteen rakennettiin erillinen alue pyöräpysäköintiin.

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Kaupunki kartoittaa kaupungin eri toimialojen tarpeet työajoihin käytettäviin henkilöautoihin.

Ei toteutunut vuoden 2021 aikana.

Muita *Viisas liikkuminen ja yhdyskuntarakenne* -aihepiirin toimenpiteitä:

Rantaraitin käytettävyyttä on kehitetty (mm. saavutettavuus). Toimenpiteiden lisäksi rantaraitin suunnittelua on edistetty ja raittia on kehitetty.

Tullikadun muuttaminen kävelypainotteiseksi.

Joukkoliikennevyöhykettä vahvistavat asemakaavahankkeet ovat lähteneet toteutumaan.

Varautuminen ja sopeutuminen ilmastonmuutokseen

Toimenpide: Kaupunki selvittää sinivihertöimen tai vastaavien ohjauskeinojen käyttöä kaavoituksessa.

Sini- ja viherkertoimen selvittäminen ei ole edennyt, mutta vastaavia kaavallisia keinoja on otettu käyttöön mm hulevesimääräyksillä, tontin piha-alueen /s-merkinnöillä sekä rakennustapaohjeen merkinnöillä. Sini- ja viherkertoimen käytön selvittäminen on kaavoitusohjelmassa seuraavien vuosien työnä.

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Kaupunki turvaa ja tarvittaessa kompensoi hiilinielut. Kaupunki selvittää nykyisten hiilinielujen määrän.

Benviroc Oy:ltä tilattiin selvitys kaupungin hiilinielujen nykytilasta. Selvitystä esiteltiin Hinku-tilaisuudessa 5.11.2020 kaupungin päättäjille.

Toimenpide: Kaupunki luonnontilaistaa joutomaita tai peltoja.

Metsityskelpoisten joutomaiden kartoitus on pääosin tehty sekä M2-M4 ja M5 metsäluokkien osalta. Metsäluokkien M2-M4 joutomaat sijaitsevat rakennettujen alueiden yhteydessä ja ovat nykyisellään pääsääntöisesti metsiin rajautuvia niittyalueita. Näiden niittyalueiden metsitykset harkitaan tapauskohtaisesti huomioiden mm. kaavamuutokset, uudisrakentaminen ja turvallisuusnäkökulmat. Niittyalueita pyritään metsittämään mahdollisimman paljon edellä mainitut asiat huomioiden. 1–2 kertaa kasvukaudessa niitettäviä niittyalueita tulee kuitenkin säilyttää myös avoimina ”pörräisniittyinä”. Metsäluokkien M2-M4 läheisyydessä sijaitsevia viheralueiksi kaavoitettuja avoimia alueita on jo metsitetty (pieneläinten hautausmaan pääty, Luonnonmaan Purserinpuisto). Joutomaiden kartoitusta ja metsityssuunnittelua jatketaan vuonna 2022.

Teema: Vehreän Naantalin lumo ja puhtaat vedet

Strateginen tavoite: *Naantali turvaa paikallisen luonnon monimuotoisuuden ja kääntää luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen sen rikastumiseen vuoteen 2024 mennessä. Naantalin kaupunki luo aktiivisesti vehreää kaupunkiympäristöä ja turvaa paikallisen luonnon monimuotoisuuden edellytykset suojelemalla erilaisia luonnonympäristöjä ja ylläpitämällä ja palauttamalla riittävät viheryhteydet eri luontoalueiden välille. Naantalin vesistöjen tila paranee vuoteen 2024 mennessä ja on hyvä vuoteen 2027 mennessä.*

Toimenpide: Naantalin kaupunki uusii Itämerihaasteen sitoumuksensa.

Ei toteutunut vuoden 2021 aikana.

Luonnonsuojelu ja vieraslajien torjunta

Toimenpide: Kaupunki selvittää uuden luonnonsuojelualueen perustamista.

Ei toteutunut vuoden 2021 aikana.

Toimenpide: Kaupunki osallistuu vieraslajien torjuntatyöhön.

Vieraslajien torjuntaa Naantalissa on tehty vuonna 2020 ja 2021 osallistumalla SLL ry:n ViekasLife-hankkeeseen. SLL on raportoinut työnsä tuloksista ympäristönsuojelulle.

Vieraslaji kurtullehtiruusun poistamista on tehty laajamittaisesti kaupungin omutuksessa olevilta alueilta. Työ jatkuu vuonna 2022.

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Kaupunki kartoittaa kaupungin mailla olevat perinnebiotoopit ja laatii niille hoitosuunnitelmat.

Perinnebiotooppien osalta vuoden 2020 aikana haettiin ympäristöministeriöltä Kunta-Helmi - hankerahoitusta yhdessä Valonian ja Varsinais-Suomen muutamien muiden kuntien kanssa. YM:n päätös oli myönteinen. Hankkeen kesto on 2021-2022. Hankkeen avulla kartoitetaan ja hoidetaan kuusi pienialaista kohdetta Naantalissa vuosien 2021 ja 2022 aikana. Loput kaupungin mailla mahdollisesti olevista perinnebiotooppikohteista inventoidaan myöhemmin ympäristöohjelman toimikauden aikana Kunta-Helmi-hankkeesta erikseen.

Kunta-Helmi-hankkeeseen valitut kolme kohdetta (Villan tilan kedot, Viialan niityt ja Kailon katajaketo) inventoitiin ja kohteille laadittiin hoitosuunnitelmat vuoden 2021 aikana.

Vanhoja luontoselvityksiä käytiin läpi ja niissä todettuja perinnebiotooppeja rajattiin paikkatiedoksi. Vanhojen luontoselvitysten läpikäyntiä tulee jatkaa ja loput kaupungin mailla mahdollisesti olevista perinnebiotooppikohteista inventoida myöhemmin ympäristöohjelman toimikauden aikana.

Puistot ja viheralueet

Toimenpide: Kaupunki käyttää istutuksissaan pölyttäjiä suosivia kasvilajeja. Kaupunki perustaa perhosia houkuttelevan puiston.

Perhosia houkuttelevia kasvilajeja on istutettu asuntomessualueen puistoihin ja katualueille.

Toimenpide: Kaupunki tarjoaa viljelylaatikoita asukkaiden, päiväkotien ja koulujen käyttöön.

Päiväkodeissa ja kouluissa on viljelylaatikoita käytössä vaihtelevasti, mutta määrää tulee vielä lisätä.

Toimenpide: Kaupunki selvittää kansallisen kaupunkipuiston perustamisedellytykset.

Ei toteutunut vuoden 2021 aikana. Asia on kaavoitusohjelmassa seuraavien vuosien työnä.

Muita *Puistot ja viheralueet* -aihepiirin toimenpiteitä:

Taimonrannan suunnittelussa tutkitaan alueen kaupunki- ja palstaviljelyn mahdollisuutta, suunnitellaan merkittäviä hulevesijärjestelyitä ja vanhasta veneiden talvisäilytysalueesta ollaan tekemässä virkistys- ja asuinalueita.

Metsät

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Naantali päivittää talousmetsien metsänhoitosuunnitelman paikallisuonnen monimuotoisuutta edistävällä tavalla, ottaen kuitenkin huomioon metsien virkistyskäytön.

Talousmetsäsuunnitelma on laadittu osista Rymättylän, Merimaskun ja manner-Naantalın metsäalueista (Tekla 15.12.2021 § 148). Suunnitelmassa on huomioitu paikallisuonnen monimuotoisuus. Talousmetsien hakkuutuottotavoite on puolitettu 20 000 euroon. Velkuan alueen ja osittain Rymättylän, Merimaskun ja manner-Naantalın alueiden talousmetsien hoitosuunnitelmien hankinta ja laadinta jatkuvat 2022.

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Puistometsät inventoidaan ja niille laaditaan puisto- ja virkistysmetsien hoidon suunnitelma.

Puistometsät on inventoitu ja luokiteltu valtakunnallisen metsäluokituksen mukaan, joka määrittelee hoitoperiaatteet. Aiemmin käytetyt puistometsäluokat C1 ja C2 on uudelleen luokiteltu metsäluokkiin M1 Arvometsä, M2 Lähimetsä, M3 Ulkoilu- ja virkistymetsä ja M4 Suojametsä.

Itämerihaaste Naantalissa

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Kaupunki selvittää Naantalinaukon kuormituslähteet ja vaikuttavimmat toimenpiteet vesistön tilan parantamiseksi.

Naantalinaukon tilan parantamiseksi tilattiin ensimmäisenä toimenpiteenä Askaistenlahden nykytilan selvitystyö Lounais-Suomen vesi- ja ympäristöyhdistykseltä yhdessä Maskun kunnan kanssa. **Raportti valmistui alkuvuodesta 2021.**

Saaristomeren tilaa parantavana toimenpiteenä Luolalanjärven valuma-alueelta Naantalinaukkoon päätyvien ravinteiden määrää pyritään vähentämään, ja tätä varten Luolalanjärven rantavyöhykkeelle laadittiin vuoden 2021 aikana ELY-keskuksen toimesta kosteikkosuunnitelma. Kosteikon toteuttamiselle haettiin avustusta ELY-keskukselta. Päätös avustuksen myöntämisestä saadaan kevään 2022 aikana.

Toimenpide: Kaupunki toteuttaa työmaiden aikaisen hulevesien hallinnan pilottikohteen Naantalin asuatomessualueelle.

Hulevesien hallinnan pilottikohde on toteutettu.

Toimenpide: Kaupunki perustaa Merimaskun Särkäsalmeen septitankkien tyhjennyspisteen.

Särkäsalmen venesataman septiasema rakennettiin.

Toimenpide: Kaupunki selvittää meriroskiksen toteuttamismahdollisuutta Naantalin venesataman edustalle.

Ei toteutunut vuoden 2021 aikana.

Toimenpide: Kaupunki tarkkailee järvien tilaa säännöllisesti.

Kaupunki osallistui vuonna 2021 Luolalanjärven valuma-alueelta tulevien ojavesien laadun tutkimuksiin järven kuormituslähteiden selvittämiseksi.

Toimenpide: Kaupunki selvittää vaihtoehdot Velkuan jätevesien käsittelyn tehostamiseksi.

Ei toteutunut vuoden 2021 aikana.

Muita toimenpiteitä *Itämerihaaste Naantalissa* -aihepiiriin liittyen:

Kaupunki päätti osallistua Saaristomeren tilaan osaltaan vaikuttavaan *Järviruoko hyötykäyttöön*-hankkeeseen, joka on Turun AMK:n vetämä hanke vuosille 2021-2023. Vesialueiden omistajia selvitetiin hankkeen jatkotyötä varten.

Teema: Sädehtivä Naantali

Strateginen tavoite: *Naantalın kaupunki on esimerkillinen kunta-alan toimija ympäristöasioissa. Kaupunki tarjoaa kuntalaisilleen ajankohtaista opastusta ja neuvontaa ympäristöasioissa. Kaupunki osallistuu aktiivisesti erilaisiin paikallisiin ympäristötalkoisiin ja -hankkeisiin ja on osaltaan luomassa samalla myös yhteisöllistä paikalliskulttuuria. Kaupunki tarjoaa pienille ja isommillekin kuntalaisilleen innostavaa ja vaikuttavaa ympäristökasvatusta. Kaupunki tiedottaa näkyvästi ympäristöohjelman toimenpiteistä ja niissä onnistumisista. Kaupunki jakaa kokemuksiaan myös alueellisesti ja valtakunnallisesti ja parantaa samalla omaa ympäristöosaamistaan muiden onnistumisista oppien ja ollen näin tiedollisestikin resurssiviisas toimija.*

Viestintä

Toimenpide: Kaupunki viestii näkyvästi positiivisin tavoin ajankohtaisista ympäristöasioista.

Positiiviseen ympäristöviestintään liittyen ympäristöohjelmasta laadittiin visuaalisesti kaunis esite sekä paperisena että sähköisenä julkaisuna.

Positiivista ympäristöviestintää toteutettiin tilaamalla muutama pörräiskyltti viheryksikön maastoon asennettavaksi kaupungin sellaisiin viheralueisiin, joissa niittotyöt siirrettiin loppukesään pölyttäjien huomioon ottamiseksi. Samoin viestittiin kaupungin kotisivuilla, että asukkaat voivat hakea kaupungintalolta pörräistarran oman tonttinsa kylkeen kiinnitettäväksi. Kylttien ja tarran tekstinä oli: ”Pörräiset työssä. Täällä on pölyttäjien buffet!”

Toimenpide: Kaupunki perustaa näkyville paikoille auringonkukkeltoja.

Ei toteutunut vuoden 2021 aikana.

Ympäristökasvatus

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Kaupungin koulut ja päiväkodit kasvattavat lapsia ymmärtämään, arvostamaan ja suojelemaan ympäröivää luontoa ja antavat perustan hyvän luontosuhteen syntymiselle.

Toimenpide on osa varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmaa ja toteutuu suunnitelmallisesti ikäkaudet huomioiden.

Toimenpide: Naantalın opiston luento- ja kurssitarjonnassa pidetään mukana ympäristöteemaa.

Naantalın opiston yleisluennoissa on pidetty mukana ympäristöteemaa. Määrää voidaan vielä lisätä.

Yhteistyö

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Kaupungin kotisivuille perustetaan kuntalaisten talkoosivusto.

Ei toteutunut vuoden 2021 aikana.

Toimenpide: Kaupunki haastaa kaupungin asukkaat jokavuotisiin korttelitalkoisiin.

Ei toteutunut vuoden 2021 aikana.

Toimenpide: Kaupunki selvittää yhteistyömahdollisuuksia niittyjen hoitotoimenpiteiden toteuttamiseksi paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa.

Ei toteutunut vuoden 2021 aikana.

Ympäristövastuullista toimintaa tukeva tavoite: Kaupunki edistää toimillaan paikallista talkookulttuuria.

Talkookulttuurin edistämiseksi Naantalin saariston eri yhdistysten ja kaupungin ympäristönsuojelun kesken pidettiin keskustelutilaisuus 20.8.2020 Varsin Hyvä ry:n koolle kutsumana. Tilaisuudessa pohdittiin yhteistyömahdollisuuksia kaupungin ja paikallisten yhdistysten välillä kaupungin ympäristöohjelman edistämiseksi.